

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry.
Kauppakatu 44
80100 Joensuu
Kotikunta: Joensuu
Y-tunnus: 1440307-0
Asiamies:
Suojeluasiantuntija Harri Hölttä
Email: holtta@sll.fi
Puhelin: 040-722 9224

Vaasan hallinto-oikeudelle

Päätös, johon haetaan muutosta: Kuohusuon turvetuotantoalueen ympäristölupa, Valtimo
Nro 10/2013/1
Dnro ISAVI/98/04.08/2011

Vaatimus

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry. vaatii kyseessä olevan päätöksen kumoamista lainvastaisena, sillä päätöksenteolle ei ole ollut riittävää tietopohjaa ja päästöt vesistöihin ovat arvioitua suuremmat erityisesti humuksen osalta.

Perustelut

Luonnonsuojelupiirin mielestä teoreettiset, muualla mitatut keskimääräiset arviot hankkeen vesistövaikutuksista eivät tarjoa riittävää pohjaa päätöksenteolle. Tätä korostaa se, että alueen vesistöjen tilaa ei olennaisilta osin edes tunneta ja että ainakin Verkkojoella on tavattu luontaisesti lisääntyvää taimenta. Alueella on toteutettu taimenkantaa elvyttäviä kalataloudellisia kunnostustoimia. Vaikka turpeenotto-suunnitelmaan on tehty lupaprosessin aikana useita, sen erilaisia ympäristövaikutuksia pienentäviä toimenpiteitä, eivät vesistövaikutukset mielestämme ole edelleenkään sellaisella tasolla, joka täyttää YSL 64§ vaatimukset.

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on todennut, että hankkeen kuivatusvesien purkureitillä, ainakin Verkkojoella on tavattu luontaisesti lisääntyvää taimenta ja alueella on toteutettu taimenkantaa elvyttäviä kalataloudellisia kunnostustoimia. Näihin toimenpiteisiin myös Pohjois-Karjalan ELY-keskus on käyttänyt useita tuhansia euroja. Koska Verkkojoki on turvetuotantoalueen kuivatusvesien johtamisreitien ylin osa, tulee se olemaan (virtavesien osalta) kuormituksen ensisijainen vastaanottava vesialue, joka kärsii jo nykyisellään hajakuormituksen vaikutuksista (lupapäätöksen sivu 24).

Kuten Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen on huomauttanut, Kuohusuon turvetuotantoalueen lähivedet ovat happamia ja hyvin humuspitoisia. Suomen jokivesien orgaanisesta aineesta, josta humus muodostaa suuren osan, on liuenneena noin 94 %. Humuksella, jonka osuutta vedessä hakijan esittämät puhdistustoimenpiteet eivät merkittävästi vähennä, on vettä happamoittava vaikutus juuri kalojen pH-viihtyvyyssalveella (lupapäätös s.32).

Uusissa tutkimuksissa on todettu, että lähes puolessa mukana olleissa kosteikoissa ja pintavalutuskentissä orgaanisen aineen (CODMn) pitoisuudet kasvoivat puhdistusrakenteen aikana ja niilläkin kohteilla, joilla reduktiota havaittiin, keskimääräiset poistumat olivat kauttaaltaan heikkoja. (Turvetuotannon vesistökuormituksen ennakointi ja uudet hallintamenetelmät, Suomen ympäristökeskus Syke 35/2012, <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=140096&lan=fi> ja Tilastollinen analyysi turvetuotannon vesistökuormitukseen vaikuttavista tekijöistä, Oulun yliopisto/Syke 2012 <http://www oulu.fi/poves/pdf/tuveku.pdf>).

ELY:n kalatalousviranomaisen mukaan humus myös kuljettaa kasviravinteita maalta vesiympäristöön muodostamalla yhdisteitä näiden kanssa. Lisäksi vesien lisääntyneen humuspitoisuuden on havaittu aiheuttavan petokaloissa kohonneita elohopeapitoisuuksia. Luvanhakijan esittämistä kuivatusvesien käsittelymenetelmistä huolimatta sekä kasvittoman kauden rankkasateet että kevättulvat voivat ylivalunnan seurauksena aiheuttaa mädille ja nuorille kalavuosisiluokille Verkkojoessa huomattavaa vahinkoa. Kuohusuon turvetuotanto aiheuttaneekin vastaanottavissa vesistöissä suurempaa kalataloushaittaa kuin hakijan esittämien keskimääräisten kuormituslukujen perusteella voisi olettaa (lupapäätöksen sivu 31-32). Lupahakemukseen viimeksi tehtyjen muutosten vaikutusta ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen kuvaava seuraavasti: "Suunniteltu pintavalutuskenttien muuttaminen ei ilmeisesti juurikaan vähennä turvetuotannon kokonaiskuormitusta."

Edelleen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen antaman lausunnon mukaan kuivatusvesien johtaminen kahden purkupisteen sijasta yhteen paikkaan Verkkojoessa poistaa Simanaisten koskiin kohdistuvan kuivatusvesien kuormituksen, mutta pintavalutuskenttien muuttaminen ei ilmeisesti juurikaan vähennä turvetuotannon kokonaiskuormitusta. Vapon mukaan purkupaikan siirtyminen alemmaksi Verkkojoessa vaikuttaa niin, että Simanaisten kosket tulevat "aikaisempaa vähemmän" kuormituksen kohteeksi.

Puutteellisessa tietämyksessä alueen vesistöjen tilasta on kyse siitä, että Verkkojokea ja Nuolijärveä ei ole voitu vesienhoitosuunnitelman valmistelun yhteydessä luokitella vedenlaatu- ja biologisen aineiston vähyyden vuoksi. Hallajoki- Kokkojoki on alustavana asiantuntija-arviona luokiteltu hyvään tilaan yhden vedenlaatutuloksen ja hydrologis-morfologisen tilan perusteella. Jotta Kuohusuon päästöjä voitaisiin arvioida vesien hyvän tilan tavoitetta vasten, tulisi tällainen perustieto olla käytettävissä.

Valitusta täydennetään liitteiden osalta myöhemmin.

Joensuussa 7.3.2013

Harri Hölttä
Asiamies

Selvitys asiamiehen toimivallasta: Hölttä on Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n suojeluasiantuntija, jonka liiton Pohjois-Karjalan piirijärjestö on piirihallituksen kokouksessa 4.3.2013 valtuuttanut laatimaan kirjelmän asiassa.

